

Beslut om fortsatt utökad övervakning avseende Chronic Wasting Disease i Norrbotten

Jordbruksverkets beslut

1. Jordbruksverket beslutar att den utökade regionala övervakningen av ren avseende sjukdomen Chronic Wasting Disease (CWD, också kallad avmagringssjuka) som pågått sedan 2019 i det område i Norrbottens län som motsvarar älgförvaltningsområde (ÄFO) 3 ska fortsätta under perioden 1 juli 2021–31 december 2021. Området är markerat på kartan i bilagan till detta beslut.

Övervakningen ska genomföras genom provtagning av slaktade renar över ett års ålder i samebyarna Gran/Svaipa (gemensam kvot då byarna slaktar ihop), Maskaure, Semisjaur-Njarg och Luokta-Mávas. Målet är att samla in prover från totalt 3 905 renar. Av tabell 1 framgår målet per sameby, hur många prover varje sameby samlats hittills samt hur många prover som ska samlas under 2021.

Provtagningen kan fördelas mellan djur som husbehovsslaktas och djur som slaktas på renslakteri. Samebyarna ansvarar för att rätt antal provtagna djur uppnås och ska ge slakterierna riktlinjer om vilka djur som ska provtas.

2. Jordbruksverket beslutar att den provtagning som ska göras enligt punkt 1 ovan får utföras av en veterinär eller en renägare, eller av annan person som har instruerats i provtagning av personal vid Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt eller Svenska Jägareförbundet.

Tabell 1.

Sameby	Totalmål	Hittills insamlade prover	Återstår att samla under 2021
Gran och Svaipa	1200	1033	167
Maskaure	150	82	68
Ståkke	125	156	0
Semisjaur-Njarg	600	39	561
Luokta-Mávas	730	274	456
V och Ö Kikkejaure	540	622	0
Mausjaur	260	273	0
Udtja	300	304	0
Totalsumma	3905	2783	1252

Beskrivning av ärendet

Chronic Wasting Disease (CWD), också kallad avmagringssjuka, är en prionorsakad transmissibel spongiform encefalopati hos hjorddjur. CWD kännetecknas av degenerativa förändringar i hjärnan vilket leder till neurologiska symtom, avmagring och död. Ingen koppling har setts till sjukdom hos människa, men även om sannolikheten att människa kan drabbas bedöms som mycket låg kan möjligheten inte helt uteslutas.

CWD upptäcktes för första gången i Europa 2016. Till följd av detta beslutade EU att övervakning av sjukdomen skulle ske i de medlemsstater som har populationer av ren eller älg. Denna övervakning pågick under åren 2018–2020 i Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Polen. Minst 6 000 hjorddjur av arterna älg, ren, rådjur, kronhjort och vitsvanshjort skulle testas i varje medlemsstat. Övervakningen gällde såväl vilda som hägnade djur. Främst skulle så kallade riskdjur undersökas. Med riskdjur menas självdöda djur, sjuka djur och djur med nedsatt allmäntillstånd, nedlagda/slaktade djur som förklarats otjänliga som livsmedel samt trafikskadade och trafikdödade djur.¹ Vid den generella provtagningen upptäcktes CWD i Sverige i mars 2019 på en 16 år gammal älgko i trakten av Arjeplog. Genom den utökade regionala provtagningen som inleddes under 2019 i älgförvaltningsområde 3 upptäcktes ytterligare två CDW-sjuka älgkor.

Jordbruksverket gjorde 2019 i samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt en bedömning av hur en utökad provtagning skulle utformas i området kring fynden.² Man kom fram till att det behövde provtas totalt 4 440 normalslaktade renar från berörda samebyar (se Jordbruksverkets beslut med dnr 6.3.17-11334/2019). Nya mål för provtagning sattes upp 2020 för vissa av samebyarna. Totalmålet för provtagning av renar ändrades därmed till 3 905.

Provtagning har genomförts under säsongen 2020–2021 i följande samebyar: Gran och Svaipa, Mausjaur, Semisjaur-Njarg, Maskare, Västa och Östra Kikkejaure, Ståkke,

¹ Se kap. A avsnitt IIIA punkt 2.4 b i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.

² Se 3 § lagen (2006:806) om provtagning på djur m.m. samt 3 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

Udtja och Luokta-Mávas. Övervakningen i ÄFO 3 har hittills totalt gett 2783 prover - se tabell 1. Det innebär alltså att målet för den regionala CWD-övervakningen inte är uppnått. Fem av samebyarna – Mausjaur, Västra och Östra Kikkejaure, Ståkke samt Udtja – har dock samlat in tillräckligt många prover. De omfattas därför inte av provtagningskraven i detta beslut.

Motivering

När ett fall av CWD påvisas inom EU ska antalet prover som samlas in i den region där sjukdomen har påvisats utökas på det sätt som den berörda medlemsstatens bedömer lämpligt. Detta följer av gällande EU-bestämmelser.³ Jordbruksverket är ansvarigt för att arrangera denna typ av övervakning. Ett utökat provunderlag är också nödvändigt för att få ökad kunskap om sjukdomen samt för att bedöma sjukdomens utbredning i landet och eventuella smittsamhet.

EU-kravet på regional övervakning upphörde 31 december 2020. Dock har alltså flera samebyar inte nått upp till målet. Jordbruksverket bedömer att det är nödvändigt att den regionala övervakningen fortgår under 2021 så att målet för övervakningen kan uppnås.

Hur du överklagar

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Jönköping. Överklagandet ska vara skriftligt och innehålla uppgift om:

- Vilket beslut som överklagas
- Hur beslutet ska ändras, och
- Varför det ska ändras.

Överklagandet ska skrivas till förvaltningsrätten, men ska skickas eller lämnas till:

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Du kan också skicka överklagandet till jordbruksverket@jordbruksverket.se.

Överklagande från renägare måste komma in till Jordbruksverket senast 6 augusti 2021. Överklagande från renslakteri måste komma in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag som slakteriet tog del av beslutet.

Övriga upplysningar

Den nu beslutade utökade provtagningen kompletterar den nationella provtagningen för CWD. I den nationella provtagningen ska prov samlas från så många som möjligt av de

³ Se kapitel A, avsnitt II, punkt 2.5 i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.

älgar, renar, rådjur och kronhjortar som avlivas på grund av symptom på sjukdom, påträffas döda eller som dödas i trafiken. Det är av yttersta vikt att provtagningen på dessa så kallade riskdjur fortskrider också i ÄFO 3, då varje prov från riskdjur är värdefullt.

Enligt 25 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. gäller detta beslut omedelbart och även om det överklagas.

I detta ärende har Lotta Hofverberg beslutat. Maria Cedersmyg har varit föredragande.

Lotta Hofverberg

Maria Cedersmyg

Beslutet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Älgförvaltningsområde 3 i Norrbottens län – karta över det område som omfattas av beslutet.

Sändlista

Samtliga renägare inom Älgförvaltningsområde 3 i Norrbottens län (delges genom kungörelsedelgivning)

Renslakterier (delgivningskvitto):

- Luokta-Mávas renslakteri, Box 200, 962 25 Jokkmokk
- Svantes vilt och bär, Edeforsvägen 73, 960 24 Harads
- Arvidsjaur renslakt AB, Larstorpsvägen 22, 933 34 Arvidsjaur
- Polarica vilt, Grundnäs 7, 935 93 Norsjö

Jordbruksverket skickar kopia för kännedom till

Ordförande i samebyarna Maskaure, Svaipa, Semisjaur-Njarg, Mausjaur, Västra och Östra Kikkejaure, Stokke, Luokta-Máva, Udtja och Gran.

Renägarförbundet

Svenska samernas Riksförbund (SSR)

Sametinget